

SPIS TREŚCI

Wstęp. Politologia ponad podziałami – makropolityka i strategia problemowa ... 13

Część I. Z przedmiotowej metodologii nauki o polityce

Rozdział 1. Instytucjonalny i problemowy rozwój dyscypliny 29

1. Rozwój instytucjonalny dyscypliny 29

1.1. Perspektywa badawcza metodologii szczegółowej 29

1.2. Rozwój problematyki badawczej: od nauki praktycznej
do teoretycznej 36

1.2.1. Potoczna wiedza o polityce 37

1.2.2. Refleksja politologiczna jako filozofia polityki 38

1.2.3. Refleksja politologiczna jako nauka praktyczna 40

1.2.4. Kształtowanie się empirycznej nauki o polityce 42

1.3. Empiryczne nauki o polityce a filozofia polityki 47

Rozdział 2. Paradygmaty badań politologicznych: obszary badawcze,
dziedziny przedmiotowe i strategie badań 57

2.1. Poznawcze granice politologii – w poszukiwaniu strategii badań 57

2.2. Polityk jako strażnik ładu społecznego – strategia symbiozy
z prawoznawstwem 64

2.2.1 Instytucjonalizm 66

2.3. Nurt egzystencjalistyczny w refleksji nad polityką
– strategia autarkiczna 68

2.4. Polityk jako sternik (menedżer) ładu społecznego – strategia
heterotroficzna 73

2.5. Polityk jako (stronniczy) arbiter w konfliktach o podział dóbr
i realizację wartości grupowych i wspólnych – między potęgą
pieniądza a siłą głosu. Strategia integratywna (komensalna) 78

Rozdział 3. Metodologiczne osobliwości analizy politologicznej 82

3.1. Logiczna struktura wiedzy humanistycznej – problem
syndromatyczności zjawisk politycznych 82

3.1.1. Człowiek jako całość bio- psycho- socjokulturowa:
poziom antropologii fizycznej 82

3.1.2. Polityka w świecie społecznym człowieka – poziom socjologii 89

3.1.3. Poziom refleksji politologicznej 91

3.2. Perspektywa czasowa politologa – politologia zwiadem badawczym
historii politycznej 93

3.3. Warstwa wydarzeniowa dziejów a nie procesy masowe
– między idiografizmem a nomotetyzmem 100

Część II. Z pragmatycznej metodologii nauki o polityce

Rozdział 4. Rozumienie polityki – interpretacja humanistyczna, wyjaśnianie przyczynowe, wyjaśnianie integralne	107
4.1. Rola wyjaśniania w rozumieniu działań i zjawisk politycznych	107
4.2. Interpretacja humanistyczna działań politycznych	111
4.3. Wyjaśnianie przyczynowe zjawisk politycznych – dyrektywa wyjaśniania integralnego	112
4.4. Wyjaśnianie modelowe w analizie politologicznej na przykładzie łagodnej agonii realnego socjalizmu	120
4.4.1. Teoretyczny model rozkładu autorytarnego socjalizmu: kłopoty z nadwyżką	128
4.4.2. Upadek autorytarnego socjalizmu: model historyczny	131
4.5. Historia alternatywna w procedurze wyjaśniania politologa	136
Rozdział 5. Praktyczno-prognostyczne funkcje politologii – metody i problemy przewidywania tendencji życia politycznego	139
5.1. Ograniczenia praktyczno-prognostycznej funkcji nauki o polityce	139
5.2. Historia alternatywna a przewidywanie scenariuszy zmian systemowych	148
5.3. Czekać na powtórkę wielkiej depresji z roku 1929? Scenariusze ładu globalnego	151
5.4. Dylematy polskiej strategii narodowej: między Białorusią a Niemcami	157
Rozdział 6. Procedura wartościowania polityki i polityków	161
6.1. Polityka jako dziedzina działań ryzykownych	163
6.2. Kto, dlaczego, w jaki sposób – spory o fakty	166
6.3. Spory o wartości – aksjologie polityki	171
6.4. Spory o szanse historyczne – warstwa kontrfaktyczna oceny	174
6.4.1. Historia alternatywna w ocenie stopnia wykorzystania możliwości	175
6.4.2. Metodologiczny status historii alternatywnej	177
Rozdział 7. Uzasadnianie w praktyce badawczej politologów – między logiką a empirią	186
7.1. Uzasadnianie empiryczne i teoretyczne w praktyce badawczej	189
7.2. Analiza porównawcza – cywilizacje, społeczeństwa narodowe, systemy polityczne	197
7.3. Weryfikacja hipotez statystycznych. Rola metod statystycznych	207
Rozdział 8. Strategia problemowa badania polityki	217
8.1. Ogólna charakterystyka strategii problemowej	217
8.2. Strategia problemowa w zastosowaniu do fenomenu backlashu	219
8.3. Strategia problemowa – schemat postępowania badawczego	227

Część III. Z apragmatycznej metodologii nauki o polityce

Rozdział 9. Rodzaje twierdzeń w nauce o polityce – teoria polityki jako struktura heurystyczna badań	247
9.1. Prawa nauki i generalizacje historyczne w procesie badania polityki	247
9.2. Ogólna teoria polityki a historyczne i aspektowe teorie polityki	259
Rozdział 10. Teoria stosunków międzynarodowych w systemie nauk o polityce	277
10.1. Stosunki międzynarodowe w perspektywie państwa narodowego – ogólna teoria i teorie empiryczno-historyczne	278
10.2. Świat w perspektywie globalistycznej – teoria stosunków międzynarodowych rdzeniem politologii?	290
Rozdział 11. Konstruowanie narracji w nauce o polityce – między myślą a rzeczywistością	298
11.1. Rodzaje narracji politologicznej	298
11.2. Struktura semantyczna narracji politologicznej	301
11.2.1. Warstwa informacyjna	302
11.2.2. Warstwa retoryczna	304
11.2.3. Warstwa teoretyczno-ideologiczna	308
11.3. Problem prawdziwości narracji politologicznej – od retoryki do śmierci z głodu	319
Bibliografia	326
Indeks nazwisk	333